

**Kemikaaliviisas
kampaaja**

Kemikaaliviisas kampaaja

Kampaamoala yhdistetään muotiin, luovuuteen ja kauneuteen. Kampaamoissa runsaasti käytettyjen kemikaalien ongelmista keskustellaan harvoin. Niiden haittavaikutuksia voi kuitenkin vähentää jo melko yksinkertaisillakin toimenpiteillä. Toiminnan muuttaminen ympäristöystävällisemmäksi tuottaa hyötyjä paitsi ympäristön ja terveyden myös markkinoinnin kannalta: kampaamo saattaa houkutella itselleen täysin uuden asiakasryhmän tiedostavista kuluttajista.

Kampaamoissa käytettävät aineet aiheuttavat haittoja sekä työntekijöiden ja asiakkaiden terveydelle että ympäristölle. Monet kampaajat joutuvat lähtemään alalta ennenaikaisesti erilaisten terveysongelmien, kuten kosketusallergian, käsiekseeman tai hengitysvaikeuksien takia. Näitä ongelmia voidaan kuitenkin estää tai rajoittaa ennaltaehkäisevällä työllä, jotta kampaaja voi jatkaa työuraansa niin kauan kuin itse haluaa. Myös asiakkaat voivat saada aineista allergisia reaktioita punoituksen, ihottuman, rakkojen ja turvotuksen muodossa. Osa reaktioista syntyy viiveellä, eikä niitä välttämättä osata yhdistää kampaamokäyntiin. Esimerkiksi hiusvärien aineiden on tutkimuksissa todettu imeytyvän asiakkaan ihon läpi verenkiertoon. Lisäksi monet kampaamotuotteissa käytettävät aineet ovat haitallisia ympäristölle. Koska jätevedenpuhdistamoja ei ole tehty puhdistamaan kemikaaleja vedestä, haitallisia aineita päätyy vesistöihin, joissa ne häiritsevät ekosysteemiä monin tavoin, esimerkiksi häiriten eliöiden lisääntymistä.

On hyvä tietää, että myydessäsi hiustenhoitotuotteita suoraan asiakkaalle olet vastuussa siitä, että tuotteet täyttävät kosmetiikkatuotteille asetetut vaatimukset: tuotteiden merkintöjen pitää olla kunnossa ja sisältää vaaditut turvallisuustiedot ja varoitustekstit, jotka on oltava esimerkiksi allergiaa aiheuttavia aineita sisältävissä hiusväreissä.

Vaihtoehtoiset tuotteet

Kuluttajien ja yrittäjien ympäristötietoisuuden lisääntyessä myös ympäristöystävällisten tuotteiden valikoima markkinoilla lisääntyy, mutta sopivien korvaavien tuotteiden löytäminen ei ole aina helppoa. Samalla myös viherpesu lisääntyy eli tuotteita markkinoidaan ympäristöystävällisyyteen viittaavilla pakkauksilla ja ”eko”-sanalla. On hyvä tutustua oikeisiin ympäristömerkkeihin, kuten joutsenmerkkiin ja EU-ympäristömerkkiin, tutkia aina tuotteiden sisältö ja asettaa vaatimuksia tuotteiden toimittajille. Tanskassa kehitetty Green Salon -konsepti on ympäristösertifiointijärjestelmä kampaamoille, jotka eivät halua käyttää alan ongelmallisimpia aineita. Green Salonin kotisivuilta löytyy listat niin aineista, joita sertifioitujen kampaamojen käyttämissä tuotteissa ei saa olla, kuin konseptin kriteerit täyttävistäkin tuotteista.

Luonnollisia ja/tai ekologistia raaka-aineita sisältävät tuotteet ovat usein ympäristöystävällisiä, mutta saattavat silti sisältää terveydelle haitallisia ja allergisoivia aineita. Jos haluat käyttää luonnontuotteita, COSMOS- ja NaTrue-sertifioitujen tuotteet ovat hyviä valintoja.

Vinkit kemikaaliviisaalle kampaajalle

Kuvitus: Li Rosén

1. Valitse kemikaaliviisaita tuotteita

Aloita hankkimalla tietoa käyttämistäsi tuotteista ja niiden sisältämistä aineista.

- Valitse hajusteettomia tuotteita.
- Valitse/pyydä ympäristömerkittyjä tuotteita.
- Lue läpi tuotelistat, joita esimerkiksi Green Salon (www.greensalon.eu) nostaa esiin.

2. Tarkista myymiesi tuotteiden merkinnät

Kun valitset tuotteita myyntihyllyysi, tarkista, että tuotteiden merkinnät ovat kunnossa ja sisältävät kaiken vaaditun informaation.

3. Pidä itsesi ajan tasalla

Seuraa kosmetiikkalainsäädäntöä.

- Ajankohtaista tietoa esimerkiksi TUKESin sivuilla: tukes.fi/kemikaalit/kosmetiikka

4. Hoida käsiäsi

Pese käsiä tarpeeksi ja käytä käsivoidetta, mieluiten hajusteetonta. Riisu sormukset, kellot ja rannekorut ennen kuin käytät käsittelyaineita, koska niiden alle kertyy kemikaalijäämiä.

5. Käytä kertakäyttökäsineitä

Pue käsineet puhtaisiin, kuiviin käsiin ja pidä ne käsissä koko työvaiheen ajan, mutta riisu ne ennen kuin kosket muihin tavaroihin. Älä käytä käsineitä uudelleen, vaan heitä ne heti pois. Käytä kertakäyttökäsineitä esimerkiksi hiustenpesussa, värjäyksessä, vaalenuksessa ja permanentissa.

- Polyeteenikäsineet vuotavat usein saumoista, joten niitä kannattaa välttää.
- Lateksikäsineet aiheuttavat allergioita, joten niitäkin kannattaa välttää.
- Nitriilikäsineet ovat hyvä vaihtoehto, mutta nekin voivat sisältää allergisoivia aineita. Valitse siksi nitriilikäsineet, joissa ei ole käytetty kiihdyttimiä.
- Vinyyliset käsineet saattavat sisältää hormonitoimintaa häiritseviä ftalaatteja mutta ovat allergianäkökulmasta hyvä vaihtoehto. Jos siis kärsit ihottumista, valitse puuterioimattomat ja ftalaattittomat vinyyliekäsineet ja pue puuvillakäsineet niiden alle.

6. Käytä nikkelittömiä välineitä

Metalliesineet, kuten sakset, pinnit ja kammat, saattavat sisältää allergisoivaa nikkeliä. Uusia välineitä ostaessasi vaadi nikkelittömiä tuotteita. Nikkelitestejä voi myös itse hankkia apteekista.

7. Leikkaa hiukset ennen värjäämistä

Värjätystä hiuksesta lähtee kemikaaleja vielä jopa kuusi viikkoa värjäyksen jälkeen. Siksi asiakkaan hiukset kannattaa leikata ennen kuin ne värjätään, vaalennetaan tai permanentataan. Siten vältät kemikaalien siirtymisen käsiisi.

8. Tarkista, että ilmastointi toimii

Hyvä ilmanvaihto on tärkeää kampaajan terveydelle. Monet hiustuotteiden sisältämät aineet vaikuttavat hengitysteihin ärsyttävästi ja saattavat lisäksi tuhota hengitysteiden luonnollisia puhdistusmekanismeja. Joskus kemikaalit voivat aiheuttaa jopa astmaa.

Yleisilmanvaihto ei yksistään yleensä riitä kampaamossa, vaan sitä pitää täydentää vetokaapilla tai kohdepoistolla siellä, missä kemikaaleja sekoitetaan. Kohdepoisto voi olla hyvä sijoittaa myös asiakastuolin yläpuolelle. Tarkista, että laitteet asennetaan ja sijoitetaan oikein niin, että kemikaalit eivät leviä tilassa. Kaikki työntekijät kannattaa perehdyttää laitteiden toimintaan.

Tällaiset investoinnit pienentävät hengitystiesairauksien ja tarpeettomien sairauspoissaolojen riskiä. On kampaamon omistajan vastuulla, että ilmanvaihto on sovitettu toiminnan tarpeisiin. Älä unohda, että ilmanvaihtojärjestelmä pitää myös tarkastaa ja huoltaa säännöllisesti.

Paras tapa välttyä haitallisten kemikaalien hengittämiseltä on tietysti jättää haitallisimmat tuotteet pois valikoimista.

9. Suojaa sikiö haitallisilta kemikaaleilta

Raskaana olevan kampaamon työntekijän pitää kertoa raskaudesta työnantajalleen niin aikaisin kuin mahdollista, jotta mahdolliset riskit pystytään arvioimaan heti: tehdäänkö työ turvallisesti vai sisältyykö siihen riski altistua syöpää aiheuttaville tai sikiöön tai perintötekijöihin vaikuttaville aineille? Tärkeintä on varmistaa, että kampaaja käyttää työskennellessään käsineitä ja suojautuu ihokontaktilta esimerkiksi hiusväreihin. Yksityisyrittäjä on itse vastuussa oman työskentelynsä turvallisuudesta.

Asiakkaiden raskaana oloa ei luonnollisestikaan ole helppo huomata, mutta jos se käy ilmi, pitää sinun kampaajana neuvoa asiakasta olemaan käyttämättä vahvoja kemikaaleja, kuten hiusvärejä tai vaalennus- ja permanenttiaineita, koska tiedot

näiden aineiden vaikutuksista sikiöön ovat vielä puutteellisia. Esimerkiksi Tanskassa raskaana olevia naisia kehoitetaan olemaan kokonaan värjäämättä hiuksiaan.

10. Älä värjää alle 16-vuotiaiden hiuksia

Mitä nuorempana ihminen alkaa värjätä hiuksiaan, sitä suurempi riski hänellä on allergisoitua jollekin värien sisältämälle aineelle. Allergian kerran kehittyttyä siitä joutuu yleensä kärsimään koko elämän ajan, ja ainoa ratkaisu on välttää allergiaa aiheuttavaa ainetta. Useimmissa hiusväreissä on siksi varoitusteksti kertomassa siitä, että tuotetta ei ole tarkoitettu käytettäväksi alle 16-vuotiaille.

11. Älä värjää herkkien asiakkaiden hiuksia

Kysy asiakkaalta, onko hän aiemmin saanut hiusväreistä reaktioita, ja jos on, suosittele häntä olemaan värjäämättä. Kannattaa myös kysyä mahdollisten tilapäisten mustien tatuointien aiheuttamista reaktioista, koska niissä käytettävät väriaineet ovat usein samoja kuin hiusväreissä. Jos asiakkaalla on ihottumaa kasvoissa tai herkkä, ärtynyt tai vahingoittunut hiuspohja, keskustele hänen kanssaan siitä, kannattaako hiuksiin tehdä käsittelyjä.

12. Pihistele tuotteissa

Älä käytä enempää shampoota, hiusväriä tai muotoilutuotteita kuin tarvitset. Älä esimerkiksi sekoita varmuuden vuoksi enempää väriä kuin mitä arvioit käyttäväsi. Lue aina käyttöohjeet tarkasti ja seuraa niitä.

Kampaajana voit keskustella asiakkaan kanssa siitä, onko värjääminen aina tarpeen. Usein esimerkiksi värjätään pitkät hiukset koko pituudelta, vaikka vain juurikasvun peittäminen riittäisi.

13. Käsittele kemikaalijäämät oikein

Jätevesiverkostoa ei ole rakennettu haitallisia kemikaaleja varten. Vältä hiusvärien ja vastaavien tuotteiden huuhtomista viemäriin niin paljon kuin pystyt.

- Tee sopimus vaarallisten jätteiden käsittelystä sellaisen jätehuoltoyhtiön kanssa, jolla on lupa kuljettaa ja käsitellä niitä.
- Säilytä ylijääneet väri- ja sävytystuotteet suljetussa, kemikaalinkestävässä astiassa. Keskenään reagoivat aineet pitää säilyttää erillään toisistaan. Jäteyhtiö osaa neuvoa kemikaalien käsittelyssä ja säilytyksessä.
- Pyyhi paperilla niin paljon väriä pois värjätystä hiuksesta kuin pystyt ennen huuhtelua. Heitä paperit kannelliseen roska-astiaan.
- Pyyhi värijäämät välineistä ja astioista paperilla ennen tiskaamista ja heitä paperi kannelliseen roska-astiaan.
- Älä huuhtelee värijäämiä folioista ennen kuin heität foliot metallinkeräysastiaan. Tarkista, että astiassa on kansi.
- Raitoihin voit käyttää kertakäyttömyssyä, jonka heität käsittelyn jälkeen roska-astiaan värijäämineen.

14. Tee itsellesi toimivat rutiinit siivoukseen ja jätteidenkäsittelyyn

- Ole tarkkana, ettet sotke kampaamon pintoja kampaamotuotteilla.
- Käytä hajusteettomia ja ympäristömerkittyjä puhdistus- ja siivousaineita.

15. Korota ääntäsi ja aseta vaatimuksia

Vaikuta markkinoiden kulkuun oikeaan suuntaan asettamalla vaatimuksia tuotteiden toimittajallesi. Pyydä myös apua ottamalla yhteyttä esimerkiksi ammattiliittoon ja alasi järjestöihin.

Esite perustuu Tukholman kaupungin Interreg Baltic Sea Regionin rahoittamassa NonHazCity-hankkeessa tuottamaan materiaaliin.

This brochure was developed and printed in the NonHazCity project, with financial support of the INTERREG programme of the European Union. The contents of this brochure solely reflect the views of the authors and do by no means represent the view of the European Commission.